

Vystáhovalectvo z Ťapešova do Ameriky v rokoch 1875 - 1924.

Autor: **PhDr. Juraj Laššuth**

V Dolnom Kubíne 7. 9. 2015

Prehľad vystáhalcov z obce Ťapešovo do USA v rokoch 1892 - 1924.

V druhej polovici 19. stor sa situácia v Ťapešove (a na celej Orave) dramaticky zhoršila. Neustálym dedením sa polia pre rodinu zmenšili natoľko, že malé množstvo pôdy nebolo schopné uživiť rodinu. Ťažký život obyvateľov Oravy fundovane a výstižne opísal obvodný notár so sídlom v Rabči v rokoch 1927 – 1935. Text nám pomôže dobre pochopiť príčiny veľkého vystáhalectva z Oravy. „*Počasie je nepriaznivé, aj zima, lebo sa nedá furmančiť. Na poliach jesenná sejba vymrzne, na jar je počasie tak zlé, že sa nedá riadne siať, seje sa neskoro. Chudobný roľník nemá dostatok hnoja, nemá riadne obilie na osivo ani satbu a sadenie nie je dosť silné, aby vzdorovalo silným jarným a jesenným mrazom. Čo zostane a čo by sa dalo zužitkovať, seno, otava a obilie po žatve, nemôže sa zachrániť pre nepriaznivé počasie, zobrať a uskladniť do stodoly a tak zhnije na poli. Takéto úrody, čo sa zrna týka, sa nedajú na ľudskú potrebu mlieť, slama a potrava pre dobytok upotrebovať, lebo z toho ochorie. Toto sa opakuje z roka na rok. Postupne tak ako má tunajší maloroľník menej príjmov, dôchodkov, zárobkov, nemôže si zadovážiť dostatok umelého hnojiva, jedinej podmienky tohto hospodárstva. Tunajší roľník spotrebuje slamu na kŕmenie dobytká, na stelivo používa mach a smrečinu. Do hnoja tečie dažďová voda, ktorá to najlepšie z hnoja vymyje tak, ako na poliach prudké jarné dažde a jesenné lejaky odplavia aj hnoj aj humus. Je vôbec nešťastie tohto obyvateľstva, že sa tu musí trápiť a hospodáriť na poli, ktoré je viac menej už od prírody predestinované na to, aby tu bolo výlučne len lesné hospodárstvo, chov dobytká a ovčiarstvo. Je smutný osud tunajšieho obyvateľstva, ktoré nedopracuje tolko obilia s úmornou prácou za pol roka, koľko mu je potrebné na celoročnú výživu. Pre týchto úbožiacov by bolo potrebné, **aby aspoň polovička bola kolonizovaná na lepší kraj ...** maloroľník nie je v stave vyživiť rodinu, zaplatiť dane a úroky zo svojich dlhov. Ostáva im predať hospodárstvo, inak ho postihne exekúcia“.*

Boli tri možnosti riešenia katastrofálnej situácie: Intenzifikáciou poľnohospodárskej výroby získať viac potravín, ktorá však v daných podmienkach nebola možná. Odstáhalci sa do mesta a zamestnať sa v rozvíjajúcom priemysle. Na Orave sa však priemysel vôbec nebudoval, preto sa niekoľko rodín vystáhalo za prácou do Budapešti, ktorá sa rýchlo rozrastala a poskytovala obmedzené množstvo práce. Preto im zostávalo iba:

Vystáhať sa za prácou do USA.

V USA sa po skončení Občianskej vojny v ktorej zvíťazil priemyselný Sever prudko rozvíjal priemysel a Amerika potrebovala veľké množstvo nových pracovných síl. Preto sa majitelia baní v roku 1877 rozhodli, že aj na Slovensko pošlú agentov, aby verbovali robotníkov pre bankský a oceliarsky priemysel v USA. Amerika poskytovala pracovné príležitosti aj pre nekvalifikovaných robotníkov a zárobok bol v porovnaní s Uhorskom niekoľkonásobne vyšší. V rokoch 1875 až 1914 emigrovalo do Spojených štátov viac ako 620 000 Slovákov.

Na rozhodnutí vystáhať sa do USA mala vplyv aj stupňujúca sa maďarizácia. Deti v školách sa učili po maďarsky, na úradoch sa komunikovalo v maďarskom jazyku, všetky dokumenty boli v maďarčine a na obchodoch a budovách boli maďarské nápisy. Všetko presvedčalo obyvateľov Ťapešova, že nie sú Slováci ale Maďari. To viedlo k oslabeniu vzťahu k domovu a uľahčilo rozhodovanie o ceste za more.

Aj v Ťapešove boli agenti verbovať na prácu do Ameriky, boli tu tiež agenti lodných spoločností, ktorí dávali informácie o cestovaní a dali sa u nich kúpiť aj lodné lístky. Objavili sa aj prevádzkači na územie Poľska, cez ktoré sa dalo bez pasov „na čierno“ dostať do prístavu Hamburg a ušetriť peniaze a energiu na vybavovanie pasu.

Veľká časť vysťahovalcov sa neplánovala usadiť v USA natrvalo. Plánovali niekoľko rokov tam pracovať, našetriť doláre a s úsporami sa vrátiť domov; kúpiť pôdu, postaviť murovaný dom a žiť v lepšom sociálnom postavení. Ktorí sa rozhodli v Amerike natrvalo usadiť, predali svoje pole, dom a ostatný majetok, tým získali peniaze na cestu a na usadenie sa v novej vlasti. Na cestu si brali oblečenie, peniaze a najmä stravu.

Počet vysťahovalcov z Ťapešova.

Počet vysťahovalcov z Ťapešova (aj z celej Oravy) nebolo možné donedávna zistiť. Nezachovala sa evidencia vydaných pasov pred rokom 1914, žiadosti o vydanie pasu sú nekompletné, náhodne roztrúsené v archíve župy. Tiež sa nevedia evidencie cestujúcich do Ameriky. Okrem toho veľa ľudí odchádzalo do Ameriky bez pasu, „na čierno“ mimo evidenciu. Župní úradníci odhadovali, že takto vycestovala veľká časť vysťahovalcov, proti čomu sa robili aj policajné opatrenia, ale neúspešne. Preto v monografiách jednotlivých obcí je stať o vysťahovalectve napísaná len všeobecne bez konkrétnych údajov. Je to biele miesto v dejinách obce.

V župnom archíve sa zachovali menovité zoznamy vysťahovalcov do Ameriky z jednotlivých obcí v dobe od r 1875 do októbra 1901, ktoré na príkaz župana vypracovali richtári a obvodní notári. Tieto zoznamy výborne dopĺňujú americké pramene, pretože uvádzajú aj vysťahovalcov z Ťapešova pred rokom 1892, ktorí v sprístupnenej americkej evidencii nie sú. V zozname je 10 vysťahovalcov do Kanady a 2 do USA; spolu 12 vysťahovalcov.

Americké úrady umožnili prístup do evidencie prisťahovalcov Imigračného úradu na Ellis Islande v New Yorku, kadiaľ prešli všetci prisťahovalci v rokoch 1892 – 1924. To bola doba v ktorej vycestovala drvivá väčšina emigrantov z Ťapešova. Vyhľadávanie sťažovalo, že mená a názvy boli písané maďarským pravopisom a pri prepisovaní do evidencie americkí imigrační úradníci ešte viac skresľovali slovenské mená. Napriek uvedenému problému nám to umožnilo podľa mená a miesta pôvodného pobytu vyhľadať **70 vysťahovalcov z Ťapešova**. V zozname sú všetci ktorí pristáli pri brehoch Ameriky; s pasom alebo bez neho. V tabuľke uvádzam všetky údaje ktoré sú v evidencii, mená vysťahovalcov a názvy obcí uvádzam tak ako sú v origináli.

Prehľad vysťahovalcov z obce Ťapešovo do USA v rokoch 1892 - 1924

	Príchod do USA	Priezvisko	V origináli	Meno	Vek	Stav	Povolanie v USA	V lodnom zozname
1	06.12.1901	Badárová	Badar	Helena	17	s	none	Tyapeso
2	06.11.1904	Badárová	Bador	Terez	20	s	...	...
3	13.11.1906	Badárová	Badar	Kristina	17	s	none	Tyapesso
4	21.07.1923	Bakalová	Bakala	Irena	18	s	...	Tapesov
5	04.12.1907	Barančíková	Barancsik	Versna	17	s	...	...

6	06.07.1907	Bombek	Bombek	Janos	39	ž	...	...
7	30.03.1910	Bombek	Bombek	Janos	18	s	...	Tyapasso
8	23.11.1899	Bombjak	Bombjak	Janos	29	ž	labourer	Tyapcso
9	06.12.1901	Bugaj	Bugaj	Mihaly	32	ž	labourer	Tyapeso
10	14.06.1902	Bugaj	Bugaj	Andras	19	s	labourer	Tapeso
11	05.12.1904	Bugaj	Bugaj	Mihaly	35	ž	agr. serv.	...
12	27.03.1905	Bugaj	Bugay	Michal	35	ž	labourer	Tapešov
13	27.03.1905	Bugaj	Bugay	Stefan	26	ž	labourer	Tapešov
14	27.06.1907	Bugaj	Bugai	Stefan	35	ž	...	...
15	06.03.1909	Bugaj	Bugaj	Antal	30	ž	...	Tyapes
16	28.06.1910	Bugaj	Bugaj	Ianos	17	s	...	Tyapeso
17	06.12.1901	Bugajová	Bugaj	Teresa	22	s	none	Tyapeso
18	22.09.1904	Bugajová	Bugaj	Rosa	19	s	none	Tyapcso
19	13.11.1906	Bugajová	Bugaj	Maria	19	s	none	Tyapesso
20	13.11.1906	Bugajová	Bugaj	Verona	17	s	none	Tyapesso
21	04.12.1907	Bugajová	Bugaj	Rozalia	17	s	...	Tyapesso
22	31.01.1903	Gemela	Gemela	Simon	38	ž	laborer	Tapiso
23	27.06.1907	Harnaková	Harnak	Terez	16	s	...	...
24	30.04.1907	Hurák	Hurak	Janos	16	s	...	...
25	27.06.1907	Hurák	Hurak	Jan	18	s	...	...
26	30.03.1910	Hurák	Hurak	Janos	18	s	...	Tyapasso
27	28.06.1910	Hurák	Hurak	Jozef	31	ž	...	Tyapeso
28	29.11.1902	Huráková	Hozak	Fron.	22	s	none	Tapisza
29	04.12.1902	Huráková	Hurak	Veron	18	s	none	Tapiso
30	06.11.1904	Huráková	Hurak	Fsofia	18	s	...	...
31	05.12.1904	Huráková	Hurak	Maria	19	s	agr. serv.	...
32	05.04.1905	Huráková	Hurak	Sofia	18	s	servant	Ciapiszow
33	11.08.1905	Huráková	Hurak	Teresia	17	s	none	Tyaposo
34	13.11.1906	Huráková	...weak	Helena	16	s	none	Tyapesso
35	05.12.1904	Jadoňová	Jadrony	Ilona	18	s	agr. serv.	Tyapeso
36	07.02.1902	Jadroň	Jadron	Daniel	18	s	farmer	Tapcso
37	29.03.1902	Jadroň	Jadrony	Janos	26	s	farmer	Tyracso
38	28.03.1909	Jadroň	Jadron	Janos	18	s	...	Tyapeso
39	14.05.1921	Jadroň	Jadron	Gustav	24	s	...	...
40	31.01.1903	Jadrončíková	Tadroncsik	Maria	19	s	none	Tapiso
41	04.12.1902	Jadroňová	Jadrony	Terese	19	s	none	Tapiso
42	05.12.1904	Jadroňová	Jadrony	Terez	23	s	agr. serv.	Tyapesso

43	05.04.1905	Jadroňová	Jadron	Maria	19	s	servant	Ciapiszow
44	05.04.1905	Jadroňová	Fadron	Maria	19	s	servant	Ciapiszow
45	23.11.1899	Jankulak	Jankulak	Andras	40	ž	labourer	Tyapcso
46	20.03.1901	Jankulak	Jankulak	Jossef	33	ž	labourer	Tyapiso
47	06.12.1901	Jankulak	Jankulak	Andras	38	ž	labourer	Tyapeso
48	29.03.1902	Jankulak	Jankubak	Jan	29	ž	farmar	Tyariso
49	03.01.1909	Jankulak	Jankulyak	Janos	35	ž	...	...
50	11.08.1905	Jankuláková	Jankulak	Maria	32	v	none	Tyaposo
51	22.09.1904	Kajameková	Kajamek	Helena	17	s	none	Tyapcso
52	04.12.1902	Kalajová	Kalaj	Ilona	18	s	none	Tapiso
53	22.09.1904	Klimčáková	Klimczak	Katha	17	s	none	Tyapcso
54	27.06.1907	Klimčáková	Klimcak	Helena	18	s	...	...
55	01.07.1921	Kyselová	Kisel	Helena	18	s	...	...
56	05.04.1905	Lipničánová	Lipnican	Maria	18	s	servant	Ciapiszow
57	27.06.1907	Lipničánová	Lipnecan	Helena	17	s	...	...
58	26.06.1921	Lipničánová	Lipnican	Verona	19	s	laboour	Tapesov
59	29.11.1902	Michalica	Mikaliza	Stefan	18	s	laborer	Tapisza
60	05.04.1905	Michalicová	Machalica	Helena	19	s	servant	Ciapiszow
61	11.08.1905	Michalicová	Machalica	Helena	19	s	none	Tyaposo
62	05.12.1904	Olexová	Okxa	Ilona	16	s	agr. serv.	...
63	05.04.1905	Olexová	Olexa	Maria	47	w	none	Ciapiszow
64	30.04.1907	Podstrelenec	Podsztrelenecz	Andras	32	ž	...	...
65	06.04.1902	Postrelenec	Postrelenec	Jan	28	ž	laborer	Tyapiso
66	05.04.1905	Postrelenec	Postrelenecz	Jan	32	ž	laborer	Tipaso
67	12.05.1902	Rapčanová	Rapcsan	Katha	20	s	none	Tapasó
68	30.03.1910	Tomovčík	Tomavcsik	Josef	19	s	...	Tyapasso

Zoznam vystáhovalcov z Ťapešova v dobe od r. 1875 do septembra 1901, ktorý na príkaz župana vypracoval richtár Jankuliak

	Príchod do USA	Priezvisko	V origináli	Meno	Vek	Stav	Povolanie	V lodnom zozname
69	20.03.1901	Benčík	Bencsik	József	26	s	labourer	Tyapiso
70	20.06.1893	Škovran	Skovran	Andras	34	...	...	...
71	...	Jadroň	Jadrony	György	...	...	...	Kanada
72	...	Bombjak	Bombjak	János	...	...	...	Kanada
73	...	Roštiak	Rostyak	Jotsef	...	...	...	Kanada
74	...	Podstrelenec	Podsztrelenecz	Istvan	...	...	...	Kanada

75	...	Badar	Badar	Matyás	...	...	...	Kanada
76	...	Tomkuliak	Tomkulyak	József	...	...	...	Kanada
77	...	Jadroň	Jadrony	József	...	...	...	Kanada
78	...	"_"	"_"	"_"	...	...	...	Kanada
79	...	Jadroňová	Jadrony	Verona	...	...	...	Kanada
80	...	Bugajová	Bugaj	Verona	...	...	...	Kanada

Podľa veku najväčšiu skupinu tvorili vystaňovalci vo veku 15 – 20 rokov 43 osôb (61,4%), priemerný vek **22,4 rokov**. Vystaňovalectvo bolo vo väčšine obcí doménou mužov, v prípade Ťapešova bolo žien prekvapujúco viac ako mužov. Celkovo sa vystaňovalo **32 mužov**, tj. 45,7%, **žien 38** tj. 54,3%. Z mužov bolo **ženatých 18** (56,3%), **slobodných 13** (40,6%), **nevedené 1**; ženy **vydaté 1** (2,6%), **slobodné 37** (97,4%). Najviac Ťapešovčanov pristálo v New Yorku v r. 1905 – **12** (32,8%) osôb, potom v roku 1902 **11** (15,7%) osôb.

Cesta do prístavu.

Keď boli so všetkým pripravení vydali sa z Ťapešova na ďalekú cestu. Často ich sprevádzal agent lodiarskej spoločnosti, ktorí im pomáhal orientovať sa v novej neznámej situácii. Vystaňovalci ktorí mali pas cestovali železnicou južnejšou trasou do prístavu Brémy (28 osôb), tí ktorí pas nemali, odchádzali „na čierno“ a cestovali severnejšou trasou cez územie Poľska a Nemecka do severnejšie položeného prístavu Hamburg (29 osôb). Ďalší vycestovali z prístavu Fiume (6 osôb), Rotterdamu (3 osoby), z Liverpoolu (2 osoby), z Antwerp a Southamptonu (1 osoba). V prístave sa ubytovali v prístavných barakoch, v ktorých čakali na loď. Zakúpili si lodné lístky (pokiaľ ich už nemali zakúpené doma od agenta lodnej spoločnosti) do najlacnejšej 3. tzv. „vystaňovaleckej triedy“.

Lodný lístok

V prístave bol vypracovaný zoznam cestujúcich, ktorý obsahoval meno vystáhalca, pôvodné bydlisko a odpovede na 29 otázok. Tento dokument po príchode do USA odovzdal kapitán lode americkým úradníkom, ktorým slúžil na posúdenie spôsobilosti prisťahovalca usadiť sa v USA.

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE U. S. IMMIGRATION OFFICE

by the regulations of the Secretary of Commerce and Labor of the United States, under Act of Congress approved March 3, 1903, to be delivered to
 Officer of any vessel having such passengers on board upon arrival at a port in the United States.

43 S.S. *Rothemann* sailing from *Rotterdam* July 15, 1905 Arriving at Port of

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Age	Sex	Married or Single	Calling or Occupation	Aliases	Nativity	Place or People	Last Residence	First Destination	Whether having a ticket to reach final destination	By whom passage paid?	Whether in possession of \$10 and if not, how much?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?	Whether ever before in the United States and if so, when and where?

Lodný zoznam vystáhalcov.

Ťapešovčania cestovali do Ameriky na veľkých parníkoch, ktoré boli postavené koncom 19. a začiatkom 20. storočia. Boli konštruované na prevoz veľkého množstva chudobných vystáhalcov z Európy do USA.

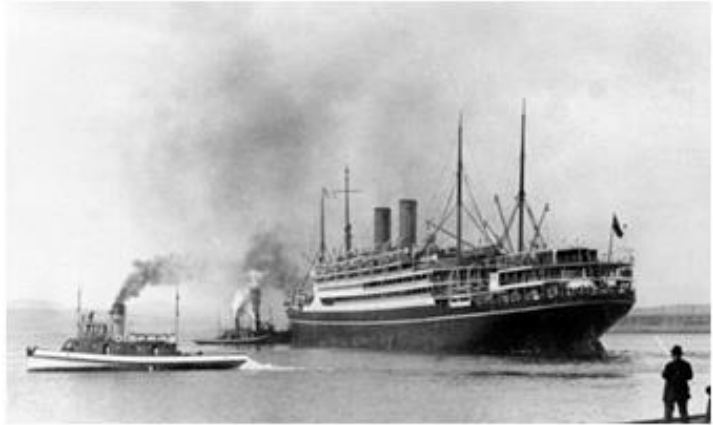
Lode na ktorých sa plavili Ťapešovčania z Erópy do USA:

Aquitania /1/, Arcadia /1/, Auguste Victoria /3/, Blucher /6/, Breslau /4/, Caronia /1/, Deutschland /3/, Etruria /2/, Friesland /1/, Grosser Kurfurst /2/, Graf Waldersee /3/, H.H. Meyer /2/, Kaiser Wilhelm der Grosse /5/, Kaiser Wilhelm II /6/, Kietschon /1/, Konigin Luise /2/, Kronprinzessin Cecilie /1/, Main /1/, Moltke /3/, Neckar /3/, Patricia /4/, Pennsylvania /2/, Pretoria /2/, Rotterdam /1/, Scharnhorst /1/, Ultonia /5/, Volendam /1/.

Parník „Amerika“ bol spustený na vodu v Belfaste v r. 1905. Viezol celkom 897 pasažierov, z toho 1. triedy 420, 2. triedy 254 a 3. triedy 223 pasažierov.

Parník „Kaiserin Auguste Victoria“ bol spustený na vodu v Štetíne v r. 1905. V tom čase bol najväčšia loď na svete. Viezol celkom 2 996 cestujúcich, z toho 1. triedy 652, 2. triedy 286 a 3. triedy 2 058 pasažierov.

Plavba

Cestujúci 3. triedy boli umiestnení v podpalubí, v malých izbách ležali ľudia na regáloch na jednoduchom slamníku, spolu muži, ženy aj deti. Strava bola minimálna, väčšinou sa museli stravovať zo svojich zásob. Pitná voda sa rozdávala na prídel len v časových intervaloch, alebo len raz do dňa. Hygiena bola nedostatočná, vzduchu v izbe málo, mnohých premáhala morská nemoc.

*Vystáhovalci na lodi.
Rok 1892.*

Po 15 až 60-tich dňoch pristála loď v prístave, pri móle East River v New Yorku. Vystáhovalci 3. triedy boli prevezení člmi alebo trajektami na ostrov Ellis Island, kde sídlil Imigračný (pristáhovalský) úrad a kde museli Ťapešovčania prekonať poslednú prekážku na ceste za lepším živo-tom.

Budova Imigračného úradu dnes. V budove je múzeum prisťahovalectva „Ellis Island Immigration Museum“.

Imigračný úrad

V rokoch 1820 – 1892 sídlil Imigračný úrad na juhu Manhattanu v prístave Castle Garden. Odtiaľ ho presťahovali na ostrov Ellis Island, kde v tieni Sochy Slobody postavili novú budovu z a otvorený bol 1.1.1892. Tento ostrov sa premenil na malé mesto, v ktorom sa nachádzal nový Imigračný úrad, súd, škola, nemocnica, obchody a ubytovne. Večer 17. júna 1897 budova do základov vyhorela. Okamžite začali stavať novú budovu otvorenú 17. decembra 1900 a v tento deň aj prijali 2 251 prisťahovalcov. Cez tento ostrov prešlo medzi rokmi 1892 až 1954 do Ameriky viac ako dvanásť miliónov (uvádza sa aj 17 milionov) prisťahovalcov. V novembri 1954 bol Ellis Island oficiálne uzavretý. V r. 1965 vyhlásili Ellis Island za súčasť Sochy slobody, ktorá bola postavená na susednom ostrove, za Národný pamätník. Po dôkladnej rekonštrukcii otvorili ostrov pre verejnosť a v budove Imigračného úradu zriadili múzeum „Ellis Island Immigration Museum“. Múzeum prijalo takmer 2 milióny návštevníkov ročne.

Čakanie pred vchodom do Imigračného úradu na lekársku prehliadku a vstupný pohovor s prisťahovaleckým úradníkom.

Kontrola na Imigračnom úrade.

Vláda Spojených štátov zaviedla regulačné opatrenia. Do krajiny nesmeli vstúpiť: chorí, najmä na infekčné nemoci, negramotní, a úplne nemajetní – prisťahovalec musel mať majetok, min. 10 dolárov v hotovosti, alebo sponzora, ktorý by sa za neho zaručil. Preto musel každý imigrant absolvovať lekársku a právnu kontrolu. Po prevezení na ostrov Ellis Island oddelili mužov od žien a detí. Všetkých zoradili do radu a čakala na nich vstupná zdravotná prehliadka.

Prehliadka začala už pri vstupe do hlavnej haly. Do haly viedli schody, na konci ktorých stál lekár a pozoroval prichádzajúcich hore schodmi. Všimol si, či niektorý z nich nekríva, či nie je veľmi zadýchaný, či sa u neho navonok neprejavuje nejaká fyzická, psychická alebo motorická porucha. Následne ich kontroloval očný lekár, ktorý po rýchlom zbežnom vyšetrení rozhodol, či dotyčný pokračuje ďalej, alebo ho poslal na detailnejšie vyšetrenia, alebo ho hneď vrátil na najbližší parník do jeho krajiny, odkiaľ prišiel. Od očného lekára ho poslali na ďalšie vyšetrenia, kde sledovali duševné či fyzické deformácie, nakažlivé choroby, tehotenstvo, pohlavné choroby a podobne. Po každom vyšetrení prisťahovalcovi na hrud' napísali kriedou nejaký znak, ktorý predstavoval v skratke jeho diagnózu. Po vyšetreniach čakal prisťahovalca pohovor s úradníkom, ktorý mal pred sebou spis o všetkom, čo sa jeho osoby týkalo. Tento spis bol doplnený o jeho chorobopis, ktorý mu tam lekári urobili.

Lekárska prehliadka

Všetky tieto náležitosti boli podrobne skúmané a na ich základe sa úradník rozhodol, či prisťahovalca do krajiny pustí, alebo nie. Úradníkovi často pomáhal tlmočník, keďže väčšina prisťahovalcov neovládala anglický jazyk. Každému bolo položených tridsať dva otázok, v ktorých sa ho pýtali na jeho meno, vek, povolanie, krajinu pôvodu, či je vzdelaný, či vie písať, čítať, koľko peňazí si nesie so sebou a podobne.

Ak mali kontrolovaní nejaké problémy umiestnili ich do tzv. „väzby“. Napríklad ženy s deťmi, ktoré cestovali samé, museli v tejto väzbe počkať, kým pre nich neprišiel ich manžel. Ľudia, ktorí

cestovali bez peňazí, museli počkať na niekoho, kto im prinesie peniaze, alebo sa za nich verejne finančne zaručí. Chorí a tehotné ženy boli nútené ostať v nemocnici. Zločinci a políciou hľadané osoby boli hneď zadržané a vyhostené. Táto väzba trvala pre niekoho pár hodín, pre iného pár dní, no našli sa aj takí, ktorí tam strávili niekoľko mesiacov. Približne 80 % všetkých prisťahovalcov strávilo na Ellis Island len niekoľko hodín. Ostatní prisťahovalci boli zadržaní pre nejakú zdravotnú alebo administratívnu príčinu a len 2 % boli automaticky vyhostení z krajiny.

V Amerike

Ťapešovčania sa usádzali v priemyselnej oblasti v severovýchodnej oblasti v štátoch New York, New Jersey, Illinois, Connecticut, Ohio, ale najmä v Pensylvánii, kde sa mesto Pittsburg stalo najväčším strediskom Slovákov. Život v Amerike bol pre pre nich ťažkou skúškou. Po neľahkých udalostiach doma, ťažkej a nepríjemnej plavbe po mori, stresujúcich podmienkach na imigračnom úrade sa dostali do ďalšej neľahkej situácie. Prvoradou úlohou bolo usadiť sa, nájsť si čím skôr prácu a začať šoriť. Vystáhovalci z Ťapešova boli v drvivej väčšine nekvalifikované pracovné sily, preto sa zamestnávali v baniach a oceliarniach. Práca v týchto profesiách bola často oveľa ťažšia ako doma, no pláca sa nedala ani zďaleka porovnať. Baníci a pracovníci v železiarňach mohli zarobiť až \$1.50 - \$2.00 na deň. Doma by pritom zarobili niečo okolo 15 – 30 centov. Zatiaľ čo muži pracovali v baniach a továrňach, ženy sa buď starali o domácnosť alebo o ubytovne, prípadne tiež pracovali. Ľudia pracovali v neľudských podmienkach, pri nedostatočnej hygiene, v uzavretých priestoroch v baniach a továrňach, časté boli aj smrteľné úrazy.

Pristáhovalci z Ťapešova sa pripájali k už existujúcim slovenským komunitám, zapájali sa do činnosti slovenských spolkov, prispôbovali sa novým životným podmienkam. Zdôrazniť ale treba, že pri krstinách, sobášoch, pohreboch, zábave a iných príležitostiach dôsledne zachovávali zvyky, tradície a obrady z domova.

Život Slovákov v Spojených štátoch výstižne charakterizoval významný dejateľ K. Čulen, keď povedal: „Nikde nebolo Slovákom tak dobre ako v Amerike, ale nikde netrpeli toľko ako v Amerike.“

PhDr. Juraj Laššuth

Na zhotovenie grafov sme použili štatistické údaje evidované pri príchode do USA u 70 Ťapešovčanov.

